

Univerzalno bratstvo - 1. Utopija ili realna mogućnost?

Priznajmo iskreno da ideje poput univerzalnog bratstva u nama pomalo izazivaju nepoverenje. Prevelik je jaz između ideala i društvene realnosti. Ona francuska revolucija koja je na svoju zastavu uz jednakost i slobodu istakla i treću veliku ideju prosvetiteljstva - bratstvo, „pojela je svoju decu“, te nesigurnog građanina 21. veka, koji traži smernice u evropskoj istoriji, ne samo da ne navodi na bratstvo, već upravo na njegovu suprotnost.

Mi Mađari, kao i ostali narodi srednjeistočne Evrope, imamo poseban razlog da budemo sumnjičavi prema ovakvim frazama. Decenijama smo živeli u nametnutom bratstvu sa drugim narodima, u kome je centralna politička volja čarobnim štapićem želela da iz naše istorijske memorije izbriše otcepljivanje teritorija, prinudna raseljavanja i smenu stanovištva. Internacionalizam ni danas ne obećava previše toga dobrog. Snažno osećamo štetno ispoljavanje globalizacije, uticaj televizijske masovne kulture koja uništava sistem vrednosti, te beznadežno pokušavamo da odbranimo preostale tvrđave naše kulture, nacionalni i verski identitet.

Analizirajući velike ideale, razmišljamo da li je sa ranama koje nosimo u sebi moguće ostvariti išta od ovoga? Da li možemo da pobedimo to nepoverenje u našim srcima? Izvesno je da evropska društva danas imaju goruću potrebu za novim idealima. Ideal jezički, etnički, verski i kulturološki homogene nacije, formiran tokom istorije, danas već svakako pripada prošlosti. U zapadnom delu Evrope, kao rezultat imigracije, stvoreno je verski, etnički i kulturno raznoliko društvo, opterećeno protivrečnostima. Dovoljno je samo pomisliti na nedavne događaje u Francuskoj! U istočnom delu Evrope pak nisu se uspele prebroditi napetosti proizišle iz raznih istorijskih podela. U zemljama Karpatskog basena brojni etnički i društveni sukobi, nerešeni problemi, ranjeni i nesigurni nacionalni identiteti ostavljaju beleg na svakodnevnicu.

Pa ipak, utopija bratstva iznova se pojavljuje tokom istorije. Janoš Kalvin je želeo da vidi kako se ovo bratstvo ostvaruje u Ženevi. Evropski imigranti koji su svoje naselje u novoj domovini nazvali Filadelfija – „grad bratske ljubavi“ – sanjali su o postavljanju temelja novog društva, u kome će ljudskim odnosima vladati bratska ljubav. O idelanom društvu sanjali su već mnogi: Platon, Kampanela, Tomas Mor, Sen Simon, Tagore i drugi, ali su pokušaji da se ostvari ipak padali u vodu.

Sledeće poglavje: Božiji san

Izvor: <https://ujvarosonline.hu/tarsadalom/az-egyetem-es-testveriseg>

Autor: Pal Toth